

Waterschap draagt natuurbeheer Berkeloevers over aan Marke Rekken

di 18 apr., 07:53 Natuur

REKKEN – Onder een aangenaam lentezonnetje vond zaterdag 14 april de feestelijke opening plaats van de Marke Rekken. Met het vastschroeven van een logo bij het toegangshek droeg Karel Hesselink van het Waterschap Rijn en IJssel het natuurbeheer van de Berkeloevers tussen de stuw bij Rekken en de Duitse grens bij Oldenkotte in bruikleen over aan de Stichting Marke Rekken. Een win-winsituatie voor beide partijen. Het waterschap geeft hiermee invulling aan de beoogde samenwerking met betrokken vrijwilligers uit de directe omgeving, terwijl de stichting een lang gekoesterde wens in vervulling ziet gaan en met vijftien enthousiaste vrijwilligers aan de slag gaat om het prachtige natuurgebied aan de Berkel bij Rekken in stand te houden.

Door Peter Vorderman

Het begrip 'marke' bestond al in de vroege Middeleeuwen. Voorzitter Gerard Lubbers van de Stichting Marke Rekken gaat er eens goed voor zitten en legt uit: "Het was de benaming voor een agrarische bestuursvorm voor het onderling gebruik en beheer van 'woeste gronden', tot dan ongecultiveerd land zoals heidevelden, veengronden en plassen. Later werden het collectieve gronden, waarover de boeren in de regio van de grondeigenaar gebruiksrechten en onderhoudsplichten hadden gekregen. De boeren regelden onderling het beheer en gebruik van de 'gemene gronden'. In ruil voor het gezamenlijke onderhoud mochten de boeren de gebieden gebruiken voor begrazing door hun vee of om er hooi of kaphout vanaf te halen. Op enig moment had iedere marke een eigen bestuur en reglement."

"De 'marka van Rekene' wordt al voor het eerst genoemd in een document uit 1316 en was ooit bijna 1.200 hectare groot. Naast het beheren van de grond was de marke in een later stadium ook verantwoordelijk voor het schoonhouden van de Berkel en het toezicht daarop. Door de mechanisatie en andere vormen van landbouw kwam rond 1848 een einde aan de marke als organisatievorm. In navolging van de marken Mallem (2010, Eibergen) en Lochem (2019) zijn we er dan ook trots op dat na ruim 900 jaar weer een Marke Rekken bestaat met vergelijkbare doelstellingen als vroeger."

Bruikleen

Al een jaar of tien jaar geleden borrelden de eerste gedachten op om een marke op te richten. De tijd bleek er toen echter nog niet rijp voor. In 2021 is een nieuwe wél succesvolle poging gedaan, waaruit de Stichting Marke Rekken is ontstaan. Met vijftien vrijwilligers beheert de

Acl

Ma

Ma

gele

Nie

toe

Lie

het

Sp

Sp

Ma

op

pla

Cu

Cul

Exp

He

Me

Vee

Vrij

marke ruim 24 hectare grond van het Waterschap Rijn en IJssel (waterschap), in een strook van ongeveer 2 kilometer lengte langs de oevers van de Berkel, tussen de stuw bij Rekken en de Duitse grens bij Oldenkotte. “De gronden zijn door ons waterschap in bruikleen gegeven aan de marke voor een periode van (telkens) zes jaar. De omwonenden tonen grote betrokkenheid bij het gebied en zijn zeer gemotiveerd om de handen uit de mouwen te steken voor hun mooie marke”, merkt gebiedskenner Karel Hesselink van het waterschap op. “Hiernaast stimuleren wij beleidsmatig samenwerking met de inwoners. De marke beheert het ‘droge deel’ en het waterschap het ‘natte deel’. In onderling overleg houdt de Marke Rekken ook het Duitse deel van het gebied schoon van woekerende wilgen en elzen. Het beheer richt zich op het behouden en waar mogelijk versterken van de natuur- en landschapswaarden en biodiversiteit.”

Natuurwaarden

Het prachtige terrein aan weerszijden van de Berkel heeft hoge natuurwaarden en bestaat onder meer uit bloemrijke graslanden, ruigten, bospercelen, wilgen en elzen. Ook broeden er ijsvogels en andere bijzondere watervogels, zoals de fuut en krakeend. Verder wordt regelmatig de rode wouw gezien en tijdens de vogeltrek zelfs ook zeldzame soorten als de visarend en zwarte wouw. Om de fraaie natuur in stand te houden wordt zoveel mogelijk variatie aangebracht, waardoor veel planten en dieren er een plekje vinden. Verder wordt het terrein jaarrond begraasd door afwisselend paarden, koeien en soms een schaapskudde. Hiernaast bestrijdt de muskusrattenbeheerder van de provincie Gelderland de aanwezige exoten (bever- en muskusrat), die oorspronkelijk niet in het gebied voorkwamen. Een vrijwilligersploeg doet in de wintermaanden het snoeiwerk. Voor het zwaardere onderhoudswerk worden loonbedrijven ingehuurd. “In overleg met het waterschap zijn in een beheer- en onderhoudsplan streefbeelden vastgelegd en afspraken gemaakt. Wij hebben daarin veel eigen ruimte. Het waterschap vergoed de kosten voor doelmatig onderhoud en het is aan ons hoe we het streefbeeld invulling geven. In een jaarlijkse ‘schouw’ bekijken we samen met het waterschap de voortgang en realisatie van het plan. In dit kader brengen we ook jaarlijks de aanwezige vogels, vleermuizen, bijen en nachtvlinders in kaart”, somt voorzitter Lubbers op.

Opening en bezichtiging

Bij de geanimeerde opening waren circa veertig mensen aanwezig. Onder een kopje koffie gaf Lubbers een introductie over het ‘waarom, wat en hoe’ van de stichting. Hierna kon het gezelschap tijdens een korte wandeling het schitterende gebied bekijken. Bij een van de toegangshekken werd het door Estelle Schokker ontworpen logo van de Marke Rekken op een paal geschroefd door Hesselink en de penningmeester van de stichting Diane Kuenen, waarmee het natuurbeheer symbolisch werd overgedragen aan de Marke Rekken. Hesselink memoreert: “Het unieke gebied rond de nog fraai meanderende Berkel heeft hier toch wel de mooiste oorspronkelijke natuur, wat stroomafwaarts voorbij de stuw wat minder het geval is. Het is ook de enige marke met veel neerslag van zand en slib vanuit de hogere delen van de Berkel in Duitsland. Bij Rekken fungeert de Berkel als zandvang, wat op geregelde tijden groot onderhoud vergt.” De paarden van Jimmy Kemink (Begrazingsbedrijf O’Hara) die al vanaf 2014 onbetaald het gebied ‘kort houdt’, kwamen vriendelijk kennismaken met de wandelaars en

kwamen zelfs ook een kijkje nemen bij het fotomoment. Na de wandeling werd in het Dorpshuis Den Hof onder een drankje en hapje nog wat nagepraat over de mooie ontwikkelingen.

Het prachtige natuurgebied is vrij toegankelijk voor wandelaars en fietsers. Aangelijnde honden zijn ook toegestaan. Hiernaast mag op een beperkt aantal plaatsen worden gevisd. Ook vanuit een kano kan het terrein worden verkend. Centraal in het gebied ligt een trekpontje waarmee voetgangers de Berkel kunnen oversteken.

